

УДК 378.31

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-764-769

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ПУХАЛЬСЬКА Галина –
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач аспірантури та докторантури
Української державної льотної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5378-537X>
e-mail: galamarykay72@gmail.com

МЕЛЬНИЧЕНКО Тетяна –
старший викладач кафедри професійної та авіаційної
мовної підготовки
Української державної льотної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>
e-mail: tatanamelnicenko40@gmail.com

КЕРНИЦЬКИЙ Олександр –
кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри
організації роботи з персоналом
Національної академії Національної гвардії України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9067-3844>
e-mail: akernickii@ukr.net

САВИЦЬКА Алла –
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної
англійської мови
ХНУПС імені Івана Кожедуба
ORCID: <http://orcid.org/0009-0003-0631-0018>
e-mail: alla_toefl@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ) ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

У статті зазначено, що сьогодні суттєво підвищується значення організації науково-дослідної діяльності студентів ЗВО. А стрімкий розвиток науки та вимоги воєнного часу вимагають пошуку інноваційних методів організації науково-дослідної роботи студентів магістратури у ЗВО. Це стає важливим в аспекті викладання студентам магістратури дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Зазначено, що основними напрямками науково-дослідницької діяльності студентів магістратури є: науково-дослідна робота (стосується написання та захисту курсових, кваліфікаційних робіт магістра, рефератів, участь у семінарах, виконання завдань дослідницького характеру під час виробничої практики та інше); науково-дослідницька робота студентів, що включає активності під час позааудиторної діяльності (участь у гуртках, співпраця з викладачами та кафедрами; написання статей, підготовка тез тощо).

Визначено основні завдання при організації науково-дослідницької діяльності студентів магістратури ЗВО при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи». Зазначено, що для реалізації завдань науково-дослідницької роботи у першу чергу потрібно формувати науковий світогляд студентів.

Під науковим світоглядом визначено цілісну систему наукових, моральних, правових, філософських, політичних, естетичних понять, поглядів, переконань і почуттів, які визначають ставлення людини до навколишньої дійсності і до самої себе.

Важливим завданням тут постає формування та розвиток світогляду студента, який складається з підсистем: загальних знань; світоглядних умінь; сукупності почуттів, в яких виражається позиція особистості студента; можливостей вирішення світоглядних проблем.

Констатовано, що оскільки світогляд є системою наукових, політичних, філософських, правових, естетичних, моральних понять, поглядів і переконань, які визначають ставлення людини до навколишнього світу і до себе, то кожна дисципліна підготовки студента має здійснювати певний вплив на його формування та розвиток. Тому при викладанні освітнього компоненту «Педагогіка вищої школи» виходили з того, що необхідно забезпечувати навчальний матеріал завданнями, що розвивають діалектичне мислення студентів, розширюють їх світоглядні знання у галузі науки, зокрема педагогіки вищої школи, формують погляди, переконання, звички мислити критично тощо. У статті запропоновано та схарактеризовано етапи організації науково-дослідницької роботи студентів під час опанування матеріалу дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Ключові слова: науково-дослідницька робота студентів, підготовка магістрів, науковий світогляд, педагогіка вищої школи.

PUKHALSKA Halyna –
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the
Department of Postgraduate and Doctoral Studies
Ukrainian State Flight Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5378-537X>
e-mail: galamarykay72@gmail.com

MELNYCHENKO Tetyana –
Senior Teacher at the Professional and Language Training Department
Ukrainian State Flight Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7157-6408>
e-mail: tatanamelnicenko40@gmail.com

KERNICKIY Oleksandr –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Personnel Management of the National Academy of the National Guard of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9067-3844>
e-mail: akernickii@ukr.net

SAVYTSKA Alla –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Aviation English Department of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University
ORCID: orcid.org/0009-0003-0631-0018
e-mail: alla_toefl@ukr.net

PEDAGOGICAL ASPECTS OF IMPLEMENTING RESEARCH WORK TASKS OF SECOND-LEVEL (MASTER'S) STUDENTS WHEN TEACHING THE DISCIPLINE «HIGHER SCHOOL PEDAGOGY»

The article states that today the importance of organizing the research activities of students of higher education institutions is significantly increasing. And the rapid development of science and the requirements of wartime require the search for innovative methods of organizing the research work of master's students in higher education institutions. This becomes important in terms of teaching master's students the discipline «Higher School Pedagogy» in higher education institutions. It is noted that the main areas of research activities of master's students are: research work (regarding the writing and defense of coursework, master's qualification papers, essays, participation in seminars, performance of research tasks during industrial practice, etc.); research work of students, which includes activities during extracurricular activities (participation in clubs, cooperation with teachers and departments; writing articles, preparation of theses, etc.).

The main tasks in organizing the research activities of master's students in higher education institutions when teaching the discipline «Higher School Pedagogy» are determined. It is noted that in order to implement the tasks of scientific research work, it is first necessary to form the scientific worldview of students. A scientific worldview is defined as a holistic system of scientific, moral, legal, philosophical, political, aesthetic concepts, views, beliefs and feelings that determine a person's attitude to the surrounding reality and to himself. An important task here is the formation and development of the student's worldview, which consists of subsystems: general knowledge; worldview skills; a set of feelings in which the student's personal position is expressed; opportunities for solving worldview problems.

It is stated that since the worldview is a system of scientific, political, philosophical, legal, aesthetic, moral concepts, views and beliefs that determine a person's attitude to the surrounding world and to himself, each discipline of student training should have a certain influence on its formation and development. Therefore, when teaching the educational component «Higher School Pedagogy», it was assumed that it was necessary to provide the educational material with tasks that develop students' dialectical thinking, expand their worldview knowledge in the field of science, in particular higher school pedagogy, form views, beliefs, habits of critical thinking, etc. The article proposes and characterizes the stages of organizing students' scientific and research work during the mastering of the material of the discipline «Higher School Pedagogy».

Key words: scientific and research work of students, master's training, scientific worldview, higher education pedagogy.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах політичної турбулентності та економічної нестабільності у світі саме наука відіграє роль стабілізатора людського життя, що сприяє покращенню життя людства, зростанню економіки країн, об'єднанню людей навколо ідеї миру та співробітництва громад. Отже, розвиток науки та втілення її здобутків промисловість вимагають пошуку інноваційних методів організації науково-дослідної роботи студентів магістратури у ЗВО.

Потреба такого втілення особливо підвищує значення організації та проведення науково-дослідницької діяльності студентів магістратури під час викладання дисципліни «Педагогіка вищої школи», бо саме вона поєднує теоретичні і практичні аспекти викладацької та науково-дослідницької діяльності, які є важливими функціями будь якого ЗВО.

Таким чином, вимоги вищої школи до підготовленості магістрів, методичні та науково—практичні аспекти діяльності викладачів ЗВО підвищують актуальність зазначеної теми, в першу чергу щодо формування та розвитку наукового світогляду, навичок та умінь науково-дослідницької роботи студентів магістратури при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи» у ЗВО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вищої освіти в Україні на 2026 рік є комплексними та охоплюють як хронічні питання модернізації, так і нові виклики, пов'язані з воєнним станом. Аналіз наукових праць засвідчив, що

ключовими проблемами вищої освіти сьогодні є такі [1; 6]:

- не зовсім актуальні навчальні програми підготовки: магістри відзначають застарілість інформації, яку викладають у ЗВО та потребу в їх оновленні;
- відчутний вплив війни на підготовку студентів: це і безпекові питання, і перехід на дистанційне навчання, і руйнування інфраструктури та релокація деяких ЗВО;
- застарілі методики викладання: опитані стейкхолдери часто вказують на використання методів, що не відповідають сучасним вимогам;
- курс на укрупнення університетів та оптимізацію мережі ЗВО (сьогодні триває процес об'єднання малих ЗВО у більші центри, що викликає дискусії), що є частиною реформи 2025-2026 років;
- відсутність достатньої кількості практики під час навчання у ЗВО: випускники часто вважають це значною проблемою, що призводить до невідповідності навичок випускників потребам ринку праці в Україні;
- невідповідність здобутої спеціальності посаді та реальному працевлаштуванню: до 40% випускників вимушені працювати не за фахом;
- бюрократія та формалізм: надмірна бюрократизація освітнього процесу, що відлякує стейкхолдерів від ЗВО;
- якість освіти та академічна доброчесність: гостро постає питання відповідності стандартів освіти та якості підготовки викладачів ЗВО;

- проблеми в організації науково-дослідної роботи студентів з приводу нестачі необхідного обладнання та приладів під час війни або слабкості підготовки при дистанційному форматі навчання.

Науковці визначають науково-дослідницьку роботу студентів [1; 4; 7] як пошукову діяльність наукового характеру, обґрунтування наукових фактів на основі методів пізнання, емпіричне та критичне дослідження гіпотез та припущень про різні явища.

Аналіз наукових праць засвідчив, що на сьогодні існують дослідження проблем організації науково-дослідницької роботи студентів, що розглядалися у працях В. Швиденко, В. Яремчук, О. Сергєєвої та інших.

Науковцями також визначено сутність науково-дослідної роботи студентів під час фахової підготовки, розкрито основні види науково-дослідної роботи студентів (В. Прокопенко, С. Вітвицька, З. Слєпкань), реалізовано історико-педагогічний аналіз (О. Микитюк, В. Майборода та інші).

Утім, у дидактичному процесі ЗВО і сьогодні існують проблеми з підготовкою магістрів, недостатньо визначені аспекти формування та розвитку навичок науково-дослідницької роботи студентів під час викладання дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Мета статті – розглянути педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз нормативних документів вищої освіти та наукових праць довів, що основною метою науково-дослідницької роботи студентів ЗВО є формування та розвиток їх навичок та умінь працювати з науковою інформацією, формування творчого мислення та здатності самостійно розв'язувати фахові завдання [5]. Така діяльність відбувається у взаємодії з навчальною та зорганізується безпосередньо на кафедрах ЗВО.

Нами було враховано, що науково-дослідна робота студентів магістратури ЗВО здійснює такі функції, як: мотиваційна, навчальна, організаційна, аналітично-оцінювальна, виховна (світоглядно-коригувальна) тощо [5].

Сьогодні існують такі основні напрями науково-дослідницької діяльності студентів магістратури:

- науково-дослідна робота (стосується написання та захисту курсових, кваліфікаційних робіт магістра, рефератів, участь у семінарах, виконання завдань дослідницького характеру під час виробничої практики та інше);

- науково-дослідницька робота студентів, що включає активності під час позааудиторної діяльності (участь у гуртках, співпраця з викладачами та кафедрами; написання статей, наукових доповідей, підготовка тез тощо).

На сьогодні науково-дослідницька діяльність студентів ЗВО складається з двох важливих шляхів:

- формування первинних навичок студентів ЗВО провадити дослідницьку діяльність та проявляти наукову творчість, їх розвиток тощо;

- формування та розвиток складних навичок та умінь реалізувати безпосередні наукові дослідження та роботи, що під керівництвом науково-педагогічних працівників здійснюють студенти ЗВО на кафедрах або у межах ЗВО.

Основними завданнями при організації науково-дослідницької діяльності студентів магістратури ЗВО при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи» нами було визначено такі:

- розвиток наукового світогляду студента та навичок проведення самостійного наукового дослідження;

- розвиток креативності та операцій мислення студентів у розв'язанні прикладних завдань дослідження складних педагогічних явищ вищої школи;

- оволодіння спеціальністю через проведення наукових досліджень з дисципліни «Педагогіка вищої школи»;

- формування та розвиток соціального інтелекту, що допомагає працювати у групі або команді дослідників певної галузі, зокрема педагогіки вищої школи;

- розвиток навичок академічної доброчесності під час науково-дослідної роботи у ЗВО, написанні тез, статей, курсових та кваліфікаційних робіт магістрів тощо.

Ми виходили з того, що науково-дослідницька робота з дослідження проблем педагогіки вищої школи - це системний процес вивчення освітніх явищ, спрямований на підвищення якості підготовки фахівців, впровадження інноваційних технологій навчання та розвиток науково-педагогічного потенціалу ЗВО. Вона охоплює наукову діяльність викладачів (монографії, статті) та науково-дослідницьку роботу студентів [1; 3; 4].

До такої роботи ми віднесли наступні напрями та форми науково-дослідницької роботи [8; 9]:

- науково-педагогічні дослідження викладачів: аналіз ефективності методів навчання, розробка нових навчальних програм, рецензування, написання підручників та посібників;

- науково-дослідницька робота студентів: участь у конференціях, виконання курсових та магістерських робіт, участь у роботі наукових гуртків.

- інноваційна діяльність: розробка та впровадження інтерактивних технологій, цифрових інструментів та методів активізації професійно-особистісного розвитку студентів та курсантів.

Нами було враховано, що для реалізації завдань науково-дослідницької роботи у першу чергу потрібно формувати науковий світогляд. На це вперше звертає увагу французький філософ Анрі Клод Сен-Сімон [2]. А потім і Огюст Конт, який сформулював закон трьох стадій інтелектуальної еволюції людства [2]:

- на першій, теологічній, стадії все пояснюється міфологічними і релігійними уявленнями;

- на другій, метафізичній, або філософській стадії, надприродні сили замінюються природними (формулюються категорії, сутність, причина та ін.);

- на третій, позитивній (науковій) стадії знову відбувається заміна способів пояснення (вони стають конкретними і ясними).

Виникає, формується поняття факт і зв'язок ланцюжка факти-закони. Саме в XIX ст. європейська інтелектуальна історія вступила в третю стадію і наука поступово почала витісняти релігію і філософію.

Під науковим світоглядом сьогодні науковці розуміють цілісну систему наукових, моральних, правових, філософських, політичних, естетичних понять, поглядів, переконань і почуттів, які визначають

ставлення людини до навколишньої дійсності і до самої себе.

Основу ж такого світогляду складають погляди, переконання, сформовані на основі знань про природу, суспільство, які стали внутрішньою позицією особистості. Отже, важливим завданням стає формування світогляду студента, яке складається з підсистем:

- загальних знань (основи формування поглядів і переконань);

- світоглядних умінь (розумові операції: здатність здійснювати аналіз, синтез, конкретизацію, узагальнення та ін.);

- сукупності почуттів, в яких виражається позиція особистості студента;

- можливостей вирішення світоглядних проблем (сформованість вольових якостей: цілеспрямованість, рішучість, самовладання, принциповість тощо).

Отже, ми переконані, що для повноцінного формування та розвитку навичок НДР у студентів потрібно в першу чергу формувати науковий світогляд, якому притаманні вірне бачення минулого і сучасного у житті людства, наукової картини світу, здатність студентів передбачати розвиток подій і явищ суспільства та природи, дивитися на ці процеси з гуманістичної точки зору.

Оскільки світогляд є системою наукових, політичних, філософських, правових, естетичних, моральних понять, поглядів і переконань, які визначають ставлення людини до навколишнього світу і до себе, то кожна дисципліна підготовки студента має здійснювати певний вплив на його формування та розвиток.

Тому при викладанні ОК «Педагогіка вищої школи» ми виходили з того, що необхідно забезпечувати навчальний матеріал завданнями, що розвивають діалектичне мислення студентів, розширюють їх світоглядні знання у галузі науки, зокрема педагогіки вищої школи, формують погляди, переконання, звички мислити критично тощо. Це сприятиме розкриттю наукової картини світу, його єдності, чого не може зробити окремо жодна навчальна дисципліна. Також враховувалося, що мова – це інструмент для спілкування людей, але як засіб передачі наукової інформації може виявитися неадекватним новій ситуації у науці та практиці, що раніше ніколи не виникала. Отже, проблема формування світогляду та розуміння наукових явищ потребує також удосконалення мови як інструмента та засобу спілкування між науковцями та практиками, що як раз може вдосконалюватися студентами магістратури під час занять дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Методи педагогічних досліджень, що пропонувалися студентам при дослідженні педагогічних явищ вищої школи: теоретичні (аналіз літератури, моделювання освітніх систем), емпіричні (педагогічне спостереження, бесіда, інтерв'ю, анкетування), експериментальні (педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний) для перевірки ефективності методів та гіпотез) тощо.

Нами було запропоновано студентам наступні актуальні теми рефератів та творчих робіт з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для проведення науково-дослідницької роботи: «Трансформація вищої освіти в умовах цифровізації», «Сучасні інтерактивні технології навчання у ЗВО», «Інно-

ваційні методи професійної підготовки студентів на основі технологій III», «Психолого-педагогічні особливості виховання сучасної студентської молоді під час війни» тощо.

Студентам під час опанування матеріалу дисципліни «Педагогіка вищої школи» було запропоновано такі етапи організації їх науково-дослідної роботи:

1. Вибір теми та усвідомлення мети, завдань, результатів науково-дослідної роботи, формулювання наукового апарату тощо.

2. Визначення джерел, у тому числі іншомовних, робота з базами даних збір та аналіз інформації. Було запропоновано студентам проаналізувати та провести пошук за темами дослідних робіт у таких провідних світових наукометричних базах, як: Scopus (Elsevier) (найбільша база даних рефератів та цитувань, що охоплює рецензовані журнали, книги та матеріали конференцій); Web of Science (Clarivate) (найстаріша та найбільш авторитетна база, що включає понад 18 000 впливових журналів з природничих, суспільних та гуманітарних наук); Google Scholar (Google Академія) (безкоштовна пошукова система, що індексує повні тексти наукових публікацій, книг та дисертацій з усіх дисциплін).

3. Реалізація завдань дослідження згідно етапів виконання науково-дослідницької роботи, що запропонована за цією дисципліною.

4. Отримання консультацій у керівників досліджень згідно визначеної проблематики досліджень явищ вищої школи.

5. Безпосередня робота над отриманням практичного результату (підготовка студентських конкурсних робіт, написання статей, участь у конференціях з доповідями тощо).

6. Презентація результатів на кафедрах та факультетах, висвітлення їх на сайтах структурних підрозділів ЗВО.

Розглянемо дії студента при дослідженні теми «Трансформація вищої освіти в умовах цифровізації», що пропонувалася для реалізації завдань та розвитку навичок науково-дослідницької діяльності.

У вступі студент наголошує, що трансформація вищої освіти в умовах цифровізації – це глибока перебудова всієї екосистеми навчання, управління та наукової діяльності. Цей процес відбувався й триває досі, проходячи кілька ключових етапів.

В основні частині роботи студенту пропонується розглянути етапи цієї еволюції: від перших комп'ютерів у аудиторіях до штучного інтелекту. При чому таке завдання можуть виконувати декілька студентів, відповідно до обраних ними етапів.

- 1 етап. Диджиталізація (Digitization) – оцифрування даних. Період етапу: кінець XX ст. – початок 2000-х років. Це етап переведення аналогової інформації в цифровий формат. Головна мета заміна паперу на «екрани» та автоматизація найпростіших рутинних процесів (пооя перших комп'ютерних класів, сканування підручників та створення бібліотечних PDF-каталогів).

Тут студент описує освітній процес: традиційні лекції залишаються незмінними, але викладачі починають використовувати презентації (наприклад, PowerPoint) замість крейди та дошки. Приблизний стислий висновок студента: інформація на цьому етапі стала більш доступною для зберігання, але методи навчання ще не змінилися.

2 етап. Цифровізація (Digitalization) – трансформація процесів. Період: 2010-ті роки - до пандемії COVID-19. Студент доводить, що на цьому етапі цифрові технології починають змінювати самі процеси взаємодії між університетом, викладачем та студентом.

Студент розкриває змістові характеристики ери інтеграції та перших спроб онлайн-навчання: впровадження LMS: масове поширення систем управління навчанням (Learning Management Systems), таких як Moodle, Google Classroom, Canvas; настає ера MOOC: поява та швидке зростання платформ масових відкритих онлайн-курсів (Coursera, edX, Prometheus), які змусили університети замислитися про глобальну конкуренцію.

Приблизний стислий висновок студента: відбувається зміна формату комунікації, перехід документообігу в електронну форму, поява студентських порталів, де можна переглянути розклад чи навіть оцінки.

3 етап. Етап вимушеної та екстреної цифровізації. Період: 2020–2022 роки (пандемія COVID-19 та початок повномасштабної війни в Україні).

Студент доводить, що цей етап не планувався, але став найпотужнішим каталізатором змін. Світ, і зокрема ЗВО України опинилися в умовах, коли «цифра» стала єдиним способом «вижити» та розвиватися для вищої освіти.

Студент послідовно конкретизує та наводить характеристики таких процесів: Emergency Remote Teaching: масовий і миттєвий перехід у Zoom, MS Teams, Google Meet (здебільшого це копіювання офлайн-лекцій у відеоформат); гнучкість та хмари: університети України були змушені швидко перенести свою інфраструктуру в хмарні сховища, щоб забезпечити безперервність навчання з будь-якої точки світу; психологічний злам: студент доводить, що цифрові інструменти перестали бути «опцією» для інноваційних викладачів і стали обов'язковими для всіх.

4 етап. Глибока цифрова трансформація (Digital Transformation). Період: 3 2023 року - по теперішній час. Тут студент доводить думку про те, що тепер технології змінюють саму філософію та методологію освіти. Мова йде не про інструменти, а про створення цифрового університету (Smart University). Далі студент описує ключові тренди цього етапу: гібридні моделі навчання (Blended & HyFlex): студент описує, що сьогодні можна самостійно обирати, як навчатися – синхронно в аудиторії, онлайн чи асинхронно в записі; штучний інтелект (AI): студент характеризує процес інтеграції генеративного ШІ (ChatGPT) в освітній процес ЗВО – усі формують промпти, а ШІ стає персональним асистентом студента та інструментом для адаптивного навчання за дисциплінами кафедр ЗВО; аналітика даних (Learning Analytics): студент описує, що ЗВО на цьому етапі вже аналізує «цифровий слід» студентів (як він дивиться лекції, які тести проходить), щоб прогнозувати успішність та запобігати відраховуванням; імерсивні технології (VR/AR): використання віртуальної реальності для симуляцій (медицина, інженерія, архітектура), де помилка у віртуальному просторі не коштує життя чи матеріальних збитків.

Увага студентів також акцентувалася на матеріалах іноземних видань, і враховувався обсяг

виконаної роботи з аналізу джерел зі Scopus (Elsevier), Web of Science (Clarivate), Google Scholar (Google Академія) тощо. У заключенні роботи студент акцентує увагу на зв'язках проблематики з сьогоdnішніми викликами та загрозами для системи освіти України.

Презентація результатів науково-дослідної роботи відбувається у формі доповідей, за допомогою мультимедіа приладів або на платформі Zoom. Оцінювання проводилося за критеріями та вимогами до наукових робіт, що визначено за даним ОК.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку.

1. Розглянуто педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи».

2. Визначено основні завдання при організації науково-дослідницької діяльності студентів магістратури ЗВО при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи».

3. Під науковим світоглядом визначено цілісну систему наукових, моральних, правових, філософських, політичних, естетичних понять, поглядів, переконань і почуттів, які визначають ставлення людини до навколишньої дійсності і до самої себе. Важливим завданням визначено формування та розвиток світогляду студента, який складається з підсистем: загальних знань; світоглядних умінь; сукупності почуттів, в яких виражається позиція особистості студента; можливостей вирішення світоглядних проблем.

4. Доведено, що для ефективного викладання освітнього компоненту «Педагогіка вищої школи», необхідно забезпечувати навчальний матеріал завданнями, що розвивають діалектичне мислення студентів, розширюють їх світоглядні знання у галузі науки, зокрема педагогіки вищої школи, формують погляди, переконання, звички мислити критично тощо. У статті запропоновано та схарактеризовано етапи організації науково-дослідницької роботи студентів під час опанування матеріалу дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні технології реалізації завдань науково-дослідницької роботи студентів магістратури у позааудиторній діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Альошкіна Л. П., Новак І. М. Особливості організації та перспективи розвитку науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти вітчизняних закладах вищої освіти. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8674>
2. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2006. 432 с.
3. Беляев Ю. І., Стеценко Н. М. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. *Педагогічний альманах*. 2010. Вип. 6. С. 188–191.
4. Варга Н. І. Роль додаткової освіти в процесі формування готовності студентів до науково-дослідної роботи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. Ужгород, 2016. Вип. 39. С. 212–215.
5. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М., Ковальчук Л. І. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки: підручник. Тернопіль: Крок, 2017. 340 с.

6. Дніпровська Т. В. Педагогічні особливості застосування технології індивідуалізованого навчання майбутніх інженерів англійської мови за професійним спрямуванням. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 70(1). С. 206–210.

7. Зязюн І. А. Педагогічне наукове дослідження у контексті цілісного підходу. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 19–30.

8. Повідайчик О. С., Повідайчик М. М. Основні підходи до науково-дослідницької роботи студентів. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Педагогіка. соціальна робота. 2017. Вип. 1 (40). С. 216–218.

9. Пономарьова Г. Ф. Науково-дослідна робота студентів у ВНЗ як складова їх професійної підготовки. *Наукові записки педагогіки*. Вип. XXIV. Харків, 2010. С. 138–145.

REFERENCES

1. Aloskhina, L. P. & Novak, I. M. (2021). Osoblyvosti orhanizatsii ta perspektyvy rozvytku naukovo-doslidnoi roboty zdobuvachiv vyshchoi osvity u vitchyznianskykh zakladakh vyshchoi osvity [Peculiarities of the organization and prospects for the development of scientific research work of students of higher education in domestic institutions of higher education]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*. 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8674> [in Ukrainian]

2. Bezrodnyi, Ye. F., Utkin, O. I. (2006). Istorii politychnykh vchen [History of political doctrines]: Navchalnyi posibnyk. K.: VD «Profesional». 432 s. [in Ukrainian]

3. Bieliaiev, Yu. I., Stetsenko, N. M. (2010). Naukovo-doslidna diialnist studentiv u strukturi roboty universytetu [Student research activities in the structure of university work]. *Pedahohichnyi almanakh*. Vyp. 6. S. 188–191. [in Ukrainian]

4. Varha, N. I. (2016). Rol dodatkovoi osvity v protsesi formuvannia hotovnosti studentiv do naukovo-doslidnoi roboty [The role of additional education in the process of forming students' readiness for scientific research work]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*. Serii: «Pedahohika. Sotsialna robota». Uzhhorod. Vyp. 39. S. 212–215. [in Ukrainian]

5. Vykhruhshch, V. O., Kozlovskiy, Yu. M., Kovalchuk, L. I. (2017). Osnovy naukovykh doslidzhen u haluzi pedahohiky [Fundamentals of scientific research in the field of pedagogy]: pidruchnyk. Ternopil: Krok. 340 s. [in Ukrainian]

6. Dniprovskaya, T. V. (2022). Pedahohichni osoblyvosti zastosuvannia tekhnolohii indyvidualizovanoho navchannia maibutnykh inzheneriv anghliiskoi movy za profesiinym spriamuvanniam [Pedagogical features of the application of technology for individualized English language training for future engineers in a professional direction]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. № 70(1). S. 206–210. [in Ukrainian]

7. Ziazun I. A. (2011). Pedahohichne naukove doslidzhennia u konteksti tsilisnogo pidkhodu. [Pedagogical scientific research in the context of a holistic approach]. *Porivnialna profesiina pedahohika*. № 1. S. 19–30. [in Ukrainian]

8. Povidaichyk, O. S. & Povidaichyk, M. M. (2017). Osnovni pidkhody do naukovo-doslidnytskoi roboty studentiv [Basic approaches to students' research work]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*. Serii: «Pedahohika. sotsialna robota» – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. social work». 1 (40). S. 216–218. [in Ukrainian]

9. Ponomarova, H. F. (2020). Naukovo-doslidnytska diialnist studentiv yak pidhruntia naukovo-tekhnichnoho rozvytku [Scientific and research activity of students as a basis for scientific and technical development]. *Naukovi zapysky*

kafedry pedahohiky Vypusk XXIV – Scientific notes of the Department of Pedagogy Issue XXIV. Kharkiv. S. 138–144. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ПУХАЛЬСЬКА Галіна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач аспірантури та докторантури Української державної льотної академії.

Наукові інтереси: педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «педагогіка вищої школи».

МЕЛЬНИЧЕНКО Тетяна – старший викладач кафедри професійної та авіаційної мовної підготовки Української державної льотної академії.

Наукові інтереси: педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «педагогіка вищої школи».

КЕРНИЦЬКИЙ Олександр – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри організації роботи з персоналом Національної академії Національної гвардії України.

Наукові інтереси: педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «педагогіка вищої школи».

САВИЦЬКА Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної англійської мови ХНУПС імені Івана Кожедуба.

Наукові інтереси: педагогічні аспекти реалізації завдань науково-дослідницької роботи здобувачів другого (магістерського рівня) при викладанні дисципліни «педагогіка вищої школи».

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

PUKHALSKA Halyna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Postgraduate and Doctoral Studies, Ukrainian State Flight Academy.

Scientific interests: pedagogical aspects of implementing research work tasks of second-level (master's) students when teaching the discipline «heister school pedagogy».

MELNYCHENKO Tetyana – Senior Teacher at the Professional and Language Training Department Ukrainian State Flight Academy.

Scientific interests: pedagogical aspects of implementing research work tasks of second-level (master's) students when teaching the discipline «heister school pedagogy».

KERNICKIY Oleksandr – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Personnel Management of the National Academy of the National Guard of Ukraine.

Scientific interests: pedagogical aspects of implementing research work tasks of second-level (master's) students when teaching the discipline «heister school pedagogy».

SAVYTSKA Alla – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Aviation English Department of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University.

Scientific interests: pedagogical aspects of implementing research work tasks of second-level (master's) students when teaching the discipline «heister school pedagogy».

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.